

Rīgā, 2020. gada 27. aprīlī
Nr. 3.4./2020-18

Izglītības un zinātnes ministrijai

Valņu iela 2, Rīga, LV-1050

pasts@izm.gov.lv

inese.lusena-ezera@izm.gov.lv

Par precizēto likumprojektu „Grozījumi Augstskolu likumā” (VSS-227) un precizēto likumprojektu “Grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” (VSS-228)

Biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” (Delna) ir iepazinusies ar Izglītības ministrijas izstrādātajiem likumprojektiem „Grozījumi Augstskolu likumā” (VSS-227) un “Grozījumi likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” (VSS-228) un **aicina neatbalstīt un nevirzīt grozījumus likumā “Par interešu konflikta novēršanu”, ar ko paredzēts sašaurināt valsts amatpersonas deklarācijas publiskojamo daļu noteiktām amatpersonu grupām** - Valsts dibinātu augstskolu padomes locekļu un padomes locekļu likuma 4.panta pirmās daļas 18.punktā un 19.punktā un 19¹.punktā minētajās kapitālsabiedrībās.

OECD (*Organization for Economic Co-operation and Development*) ir atzinusi, ka valsts amatpersonu ienākumu deklarācijas ir efektīvs instruments korupcijas novēršanā. Veicot pētījumu par valsts amatpersonu deklarāciju iesniegšanas pienākumu un publisko pieejamību OECD norāda, ka nav neviena starptautiska standarta, kas noteiktu deklarāciju publiskās pieejamības apjomu, un tieši katras valsts juridiskās un sociālās tradīcijas ir galvenie faktori, kas nosaka deklarāciju publisko pieejamību, lai ievērotu līdzsvaru starp atklātību un privātās dzīves aizsardzību.¹

Latvijas pilsoniskā sabiedrība un mediji līdz šim ir veikuši sabiedrisko uzraudzību arī par atsevišķu augstskolu, piemēram, Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās Universitātes, amatpersonu² deklarācijām. Tiesībaizsardzības iestādes pēc savas iniciatīvas spēj pārbaudīt tikai nelielu daļu no visām valsts amatpersonu iesniegtajām deklarācijām. Piemēram, KNAB ir publiski atklājis, ka nereti tieši mediju publiskotā informācija ir pamats uzsākt izmeklēšanu.

¹ Skat. <http://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/47489446.pdf>

² Skat., piemēram, <https://www.la.lv/luksusa-auto-petniecibai> un <https://www.apollo.lv/6741166/broka-tikusipie-jauna-amata-lu>

Līdz ar to apstākļi, ka visas valsts amatpersonu deklarācijas, tostarp valsts dibināto augstskolu un valsts kapitālsabiedrību amatpersonu deklarācijas, ir publiski pieejamas, paaugstina uzraudzības līmeni, jo dod iespēju arī žurnālistiem, nevalstiskām organizācijām un sabiedrībai kopumā veikt uzraudzību un veicināt interešu konfliktu novēršanu valsts amatpersonu darbībā.

Papildus ņemams vērā, ka Latvijā uzticēšanās valstij ir salīdzinoši zema, līdz ar to nepieciešams nodrošināt iespējami augstu atklātības un informācijas pieejamības līmeni par amatpersonu darbu un interesēm, lai ilgtermiņā uzticību veicinātu.

Līdz ar to aicinām saglabāt vienlīdzīgu atklātības līmeni visām valsts amatpersonām un nevirzīt grozījumus likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (VSS-228).

Delnas ieskatā atklātība par valsts amatpersonu un valsts pārvaldē nodarbināto interesēm Latvijā būtu paplašināma, piemēram, ik mēnesi publiskojot informāciju par izmaksāto atalgojumu iestāžu mājas lapās un paplašinot interešu konfliktu pārvaldības sistēmu, iekļaujot neatalgotos ārštata padomniekus, tajā skaitā publicējot informāciju par citiem viņu saņemtajiem ienākumiem.

Direktore

(paraksts)*

Liene Gātere

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu